

Lesznai Anna

Dédanyám

*Ösmeretlen temetőben sok idő járt el feletted,
Emléket sem hagytaál reám, dédanyám rég elfeledtek.
Merre laktál, milyen voltál? Csak azt tudom én terólad,
Hogy éltedet hegyek mögött, fehérfalú házban róttad!
Talán boltos asszony voltál, nyirkos, sötét, kicsiny boltban
Éldögéltél liszt közt, bors közt, pántlikák közt, füstben, porban.
Házatokban, mint rendszeren, kocsmá is volt a bolt mellett,
Két kezédnek, szorgos kéznek bizony sűrögnie kellett.
Kenyeret kért a sok gyermek, altattad a legkisebbet.
Bölcs számítás a kis boltban, a kocsmában vig szó kellett.
Élted így telt, sok nebéz nap, munka közt és gondban éltél,
Álmaid tán nem is voltak, szerelemre rá sem értél.
Terólad nem regél senki, örökséget rám nem hagytaál
Egyebet, mint a sok álmot, amiket elmulasztottál.
Sötét, nyirkos, kicsiny boltban, a szívednek rejtekében
Édes öntudatlan álmok összegyűltek csendben, szépen.
Illatos szerelmi vágyat, amely tán lelkedbe' támadt,
Elzártad az ünneplőddel – „jó lesz majd az unokámnak”,
És én, késő unokája ösmeretlen dédanyámnak,
Örökségül örököltem régi álmot, régi vágyat;
Rég elfeledt tavaszoknak rózsafája nyit szivemben,
Ösmeretlen dédanyáknak ifjúsága ébred bennem.*

(Nyugat, 1908. 3. szám)

Nagy Zoltán

Az ismeretlen ember

Rád gondolok most ismeretlen ember.
Pár perce még nem voltál, s íme: látlak.
Eveztem némán, hol tettem kéznek,
Csöndes taván végtelen merengésnek,
Halott csöndjén végtelen mély magánynak.
S megláttalak a parton hirtelen
– Evezvén a nagycsöndű tengeren –
S azóta élsz, s nézlek, s nem győzlek nézni,
S irigyellek, te ismeretlen férfi.

Ülsz most talán erkélyén palotádnak,
Hol esti árnyból régi szobrok állnak,
S nézik, hogy száll – s óh szállnának vele! –
Szivarod könnyű, kék lehellete.
Nézed a nagy, sárga alkonyt az égen,
Mely sápadó arany ereklyeképpen
E koraórszi napról ránk maradt,
S a várost lent, mely messze, messze ér,
És feketül mint nagy halom babér
A pompás alkony aránya alatt.

Babér, babér, mit összehordtak ősök,
Bús katonák s szomorú begedősök.
Vastag fűzére lágy íveket hajtvá
Halad a múlt nagy csarnokain át,
Az eleje elvész a ködben távol,
Legfrissebb íve mártír-nagyapádról
Setéten, dúsan omlik le terád.
Nézd azt a tornyot, üköd üke rakta,
Más ősöd rabként baldoklott alatta,
Bőven ömlött barna, hideg kövére
Egynek bora, másnak párolgó vére.
Nézd az erkélyt: hűs kóperemén át
Szerelmes szívű ifjú ükanyád
Hányszor hajolt a ballgatózó estbe,
Ki rég meghalt, annak a jöttét lesve.
Ott őrzöngött egy börgő vad dalon
A vérszemű, a szent forradalom,
S itták a vért a közönyös kövek.

A löporfüstös utcán ott vergődött
Véres kígyóként, lázadó tömeg.
A zord híd a folyam fényes csúkján,
– Sötét ékszer a fénylő hűs karon –
Tudós apád lelke álmodta egyszer,
Egy csodaszülő, ifjú hajnalon.
Óh mennyi emlék!
S neked közöd van mindhez,
Régmúlt időkben önmagadat látod,
S szép színjátékként látasz ezer világot,
Amint a múltba messze betekintesz.

Hűs már az alkony. Szivarod kibunyit.
Végű mávat a szépmlvű ládikából.
S gondold arra, ki ezt faragta egyszer:
– Bronzbőrű, bús, türelmes mesterember –
S arra, ki hozta messze Indiákról.
S míg fűtje fordul könnyű, kék fodorba,
Gondold arra, ki szivarod sodorta
A messze tenger messze szigetén...
Lágy ujjai mozogtak könnyedén,
Fabéjszín bőrű lányok, éjszeműek,
Fülüikben sápadt gyöngyök nebezülnek...
Szállj gondolatban... Nézd kis néger falvak...
Tovább... Szótlan arab dől csupasz falnak...
Hadibajók fűtje... A Szaharán
Sívó homokban megy a karaván...
Nagy jégmezők, hegyekké fagyott tenger,
Kutyás szánkón kuporog három ember...
Zúgás a légben, alig hallani,
Nagy sárkány-gépen repül valaki...
Repülj, repülj... Óh gondolatnak szárnya!

Már elborít a barna estnek árnya.
Oldalában a setét alkonyatnak
Halkan csurgó fényforrások fakadnak.
A város most nagy fekete halom,
Nagy kazal árnyék a domboldalon.

*S lelkedben is, egy-egy elrejtett zugban
Halk gondolat meleg forrása buggyan,
Míg látod: gyúlnak odalenn a lámpák,
S tudod: ott mélyen az árnyékhalmomban*

*Most gyúl a fény egy illatos szalonban,
Ó szőnyegek halk lépteidet várják.
Bágyadt fehér fényt vet a teáscsésze
A karcsú ujjú, könnyű női kézre,
Két sötét, meleg szem tekint az éjbe,
Végmenedéke az elűzött nyárnak...*

*A kocsí vár lent, berreg a motor,
Menj, valahol meleg szavakkal várnak...*

*Óh istenek kegyeltje! Amíg bátran,
Sasként repülsz az idők magasában,
Tudsz-e róla, hogy vannak emberek,
Kikben alig pár emlék szendereg:
Öreg anyók, kik ülnek meghajolva,
Ötven éve a szűk, homályos boltba,
Tudják: a bors ott áll a kávé mellett,
A szomszéd meghalt, mert halnia kellett,
Ma péntek van, és mindjárt hét az óra,
Az isten jó és vigyáz minden jóra...
Feledve régen, amit rég tanult,
A tér pár méter, és pár év a múlt.
Üres fiók lelkiük, pár lom benne...
De a te lelked mélye szédítő!
A te lelked a bűvös csoda-láda,
Melyben nyugszik véges helyre bezárva
A végtelen tér s végtelen idő.*

(Nyugat, 1909. 22. szám)

Balázs Béla

Egy szép zsidó lány arcképe

(Emil, Alphons Reinhardt után)

*Es hajnalpírja alkonyodó népnek. –
Gyermekkorom ködében jössz elém
És látok:
Fekete hajban roskadó fejű
Leányok
Fáradt, komoly processiója jön.
Sokan.
Pilláik mögött égő Babylon,
De súlyos pillák
Fényét rámnýtüni többé sohse bírják.*

*Kikötőváros szűk sikátora.
Este.
Egy ittas matróz támolyog,
S a messze
Sós illatát vad szíve szimatolja.*

*Te ott születted s borús boltjait
Laktad
Az opálárús gyémántcsiszolóknak.
Őt tudták
Kaldeus írás aranyjeleit
Gyűrűdön
Melytől lágy ujjad átölelve lankadt,
Mert ősi szekták
Bánattá bágyadt rejtelmes dübét
Vájtá beléd.*

*Nehéz hajú fehér gyermek, te
Hogy bírod
Véredben gőzét ezer régi nép
Csordult vérének?
Sivatagjáró rabszolgák s buja
Táncosnők,
Ereidből, hogy vériük ki nem árad?
Baráttalan barátnóm, jaj sokat
Látok ha látlak.
Jaj, mosolyod, mint népek vándorlása
Legázol.
És gyökértelen kicsi énem félve
Lobog szeledben.*

(Nyugat, 1914. 4. szám)

Ignotus

Gitana

*Szeretem látni finom hajadon
A Keletet, abonnan jöttél s jöttem,
Az ősi, úri, mély elborulást,
Amiből lettél és amiből lettem.
Szeretem ujjad karcsúságait,
Szeretem a szemöldöd aggodalmát,
Szeretem, ha szólsz, küszködő szavad,
Szeretem ajkad fájdalmas nyugalját,
Szeretem földalatti éneket
S bűvő tüztét, mit mozdulatlan szítasz –
A kínlódás új kéjét szeretem
Amire, avatatlant, megtanítasz.*

(Nyugat, 1909. 17. szám)

NYUGAT

Főszerkesztő: IGNOTUS

Szerkesztők: BABITS MIHÁLY, GELLERT OSZKÁR, OSVAT ERNŐ

Főmunkatársak: BIRO LAJOS, ELEK ARTUR, FELEKY GEZA, FENYŐ MIKSA, FÜST MILÁN, KARINTHY FRIGYES, KOSZTOLÁNYI DEZSŐ, KRUDY GYULA, LACZKO GEZA, LENGYEL MENYHÉRT, MORICZ ZSIGMOND, NAGY LAJOS, NAGY ZOLTÁN, REVÉSZ BELA, SCHOPFLIN ALADÁR, SZEP ERNŐ, SZINI GYULA, TERSÁNSZKY J. JENŐ, TÓTH ÁRPÁD

TARTALOM:

MAXIM GORKKI: AZ ARTAMONOVOK (Regény, I.)
Az orosz kéziratból fordítja: Gellért Hugó

A NYUGAT TANULMÁNPÁLYAZATA: A Vörösmarty Akadémia bíráló bizottságának jelentése

KARDOS LÁSZLÓ: Karinthy Frigyes (II. díjjal kitüntetett tanulmány)	ZSADANYI HENRIK: Egy könyvről, amely húszszer példányban kell el
SIPOS IVÁN: A császár szakállja (A Nyugat novellapályázatán megdicséret pályamű)	NAGY ENDRE: Reszonnanciák (Szabó Dezső regénye: Segítség)
GYULAI MÁRTA: Wandsworth	KÜRTI PÁL: Rákosi Jenő tragikum-élmélete
KOSZTOLÁNYI DEZSŐ: Somlyó Zoltán	ELEK ARTUR: Az akt-kiállítás szobrai
MORICZ ZSIGMOND: Vers	KOMJATI-WÁNYERKA GYULA tollrajza: Alvó leányka

BABITS MIHÁLY, ELEK ARTUR, HARSÁNYI ZSOLT,
KÜRTI PÁL, LÁNYI VIKTOR, NAGY LAJOS, RABINOVSKY MARIUS,
SCHOPFLIN ALADÁR, TÓTH ALADÁR
irodalmi, színházi, képzőművészeti és zenei figyelői

SZERKESZTŐSEG
ÉS KIADÓHIVATAL
VII, Ilkacutca 31
Telefon J. 71–46

1926. XIX. évfolyam
I. szám

**JANUÁR 1
ÚJÉVI SZÁM**

Előfizetési ár:
Egész évre: 32 pengő = 400.000 K
Negyedévre: 8 pengő = 100.000 K

FIÓKKIADÓHIVATAL
ÉS KÖNYVESBOLT
VI, Andrássy-út 6
Telefon L. 911–12

Megjelenik minden hó
1-én és 16-án

**1 pengő 60 fill.
(20.000 K)**